

Wtorek, 22 maja 2012 r.

Harmonizacja prawa karnego w UE

P7_TA(2012)0208

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie podejścia UE do prawa karnego (2010/2310 (INI))

(2013/C 264 E/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego część trzecią tytuł V rozdział 4 zatytułowany „Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych”,
 - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej tytuł VI dotyczący wymiaru sprawiedliwości,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 września 2011 r. zatytułowany „W kierunku polityki kryminalnej UE: Zapewnienie skutecznej realizacji polityki UE poprzez prawo karne” (COM(2011)0573),
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie wzorcowych przepisów stanowiących wytyczne w dyskusjach dotyczących prawa karnego prowadzonych przez Radę,
 - uwzględniając swą rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przestępczości zorganizowanej w Unii Europejskiej ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swe zalecenie dla Rady z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie rozwoju obszaru sprawiedliwości UE w sprawach karnych ⁽²⁾,
 - uwzględniając swe ekspertyzy dotyczące harmonizacji prawa karnego w UE ⁽³⁾ oraz rozwoju obszaru sprawiedliwości UE w sprawach karnych ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A7-0144/2012),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 3 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) Unia zapewnia swoim obywatelom przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób, w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu do m.in. zapobiegania i zwalczania przestępczości;
- B. mając na uwadze, że na podstawie art. 83 TFUE Parlament i Rada mogą wprowadzić normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar;
- C. mając na uwadze, że jednocześnie w art. 83 ust. 3 TFUE wprowadza się tzw. mechanizm hamulca bezpieczeństwa w sytuacji, gdy członek Rady uzna, że proponowany akt prawodawczy mógłby naruszać podstawowe elementy jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, i tym samym uznaje się, że prawo karne często odzwierciedla podstawowe wartości, zwyczaje i wybory każdego społeczeństwa, aczkolwiek w pełnym poszanowaniu międzynarodowych regulacji w dziedzinie ochrony praw człowieka;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0459.

⁽²⁾ Dz.U. C 212 E, z 5.8.2010, s. 116.

⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=30499>

⁽⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=30168>

Wtorek, 22 maja 2012 r.

- D. mając na uwadze, że w związku z tym w kontekście wniosków ustawodawczych w dziedzinie prawa karnego szczególne znaczenie odgrywają zasady pomocniczości i proporcjonalności, o których mowa w art. 5 TUE;
- E. mając na uwadze, że systemy prawa karnego i prawa procesu karnego państw członkowskich rozwijały się przez wiele stuleci oraz mając na uwadze, że system każdego z państw członkowskich ma określone cechy szczególne i specyficzne elementy, a także mając na uwadze, że w związku z tym decyzje w najważniejszych dziedzinach prawa karnego należy pozostawić w gestii państw członkowskich;
- F. mając na uwadze, że zasada wzajemnego uznawania ciągle wkracza do kolejnych obszarów polityki, w szczególności w odniesieniu do wyroków i orzeczeń sądowych, oraz mając na uwadze, że jest to zasada oparta na wzajemnym zaufaniu, które wymaga ustanowienia minimalnych standardów ochrony na jak najwyższym poziomie;
- G. mając na uwadze, że harmonizacja prawa karnego w UE powinna przyczynić się do rozwoju wspólnej kultury prawnej UE w zakresie przeciwdziałania przestępczości, która to kultura uzupełnia, nie zaś zastępuje, krajowe tradycje prawne oraz ma korzystny wpływ na wzajemne zaufanie w obrębie systemów prawnych państw członkowskich;
- H. mając na uwadze, że prawo karne musi być spójnym systemem prawnym, opartym na zestawie zasad podstawowych i standardach dobrej administracji, który jest w pełni zgodny z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, europejską konwencją praw człowieka i innymi konwencjami międzynarodowymi w dziedzinie praw człowieka, których sygnatariuszami są państwa członkowskie;
- I. mając na uwadze, że prawo karne, ze względu na sam swój charakter, może prowadzić do ograniczenia niektórych praw człowieka oraz podstawowych wolności osób podejrzanych, oskarżonych i skazanych oraz do potencjalnej stygmatyzacji społecznej osób, wobec których prowadzone jest dochodzenie; zważywszy, że nadużywanie przepisów prawa karnego obniża ich skuteczność, należy je stosować jako środek ostateczny (*ultima ratio*) odnoszący się do jasno określonych i wyznaczonych zachowań, w przypadku których przedsięwzięcie mniej surowych środków byłoby niewystarczające i które istotnie godzą w dobro społeczeństwa lub jednostek;
- J. mając na uwadze, że w unijnym prawodawstwie karnym co do zasady powinno się jedynie przewidywać kary za czyny umyślne lub, w wyjątkowych przypadkach, za czyny popełnione wskutek poważnego zaniedbania, oraz że podstawą tego prawodawstwa musi być zasada winy (*nulla poena sine culpa*), mimo iż w niektórych przypadkach uzasadnione jest wprowadzenie odpowiedzialności przedsiębiorstw za pewne rodzaje wykroczeń;
- K. mając na uwadze, że zgodnie z zasadą *lex certa* znamiona przestępstwa muszą być formułowane precyzyjnie w celu zapewnienia przewidywalności stosowania przepisów prawa karnego, ich zakresu zastosowania i znaczenia;
- L. mając na uwadze, że w przypadku dyrektyw państwa członkowskie nadal dysponują pewnym marginesem uznaniowości w zakresie sposobów transpozycji określonych w nich przepisów do prawa krajowego, co oznacza, że w celu spełnienia wymogu *lex certa* nie tylko samo ustawodawstwo Unii, lecz także jego transpozycja do prawa krajowego muszą spełniać jak najwyższe standardy jakości;
- M. mając na uwadze, że przepisy prawa karnego UE wprowadzane są nie tylko w ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, lecz także w wielu innych obszarach polityki;
- N. mając na uwadze, że dotychczas Unia Europejska często wprowadzała przepisy karne tylko w razie potrzeby, skutkiem czego konieczne jest ich uspojnienie;
- O. mając na uwadze, że Parlament musi wypracować własne mechanizmy zapewniania, wraz ze współustawodawcą, spójności systemu prawa karnego tak, by spełniał najwyższe standardy jakości;

Wtorek, 22 maja 2012 r.

- P. mając na uwadze, że w celu ułatwienia współpracy w dziedzinie prawa karnego między Komisją, Radą a Parlamentem konieczne jest zawarcie porozumienia międzyinstytucjonalnego;
- Q. mając na uwadze, że art. 67 ust. 1 TFUE stanowi, że Unia ustanawia przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych oraz różnych systemów i tradycji prawnych państw członkowskich;
1. podkreśla, że wnioski w sprawie przepisów prawa karnego materialnego UE muszą być w pełni zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności;
 2. przypomina, że prawo karne musi w pełni szanować prawa podstawowe osób podejrzanych, oskarżonych lub skazanych;
 3. zwraca uwagę, że nie wystarczy w związku z tym odwoływanie się do abstrakcyjnych pojęć bądź symbolicznych skutków, lecz że wymóg uchwalenia nowych przepisów prawa karnego materialnego musi być podparty niezbędnymi dowodami, wskazującymi że:
 - przepisy karne koncentrują się na zachowaniach, które – pod względem pieniężnym lub niepieniężnym – istotnie godzą w dobro społeczeństwa, jednostek lub grupy jednostek;
 - nie istnieją inne, mniej ingerujące środki, które można by zastosować w przypadku takich zachowań,
 - dane przestępstwo jest szczególnie poważnym przestępstwem o wymiarze transgranicznym lub ma bezpośredni negatywny wpływ na skuteczne wprowadzanie w życie polityki Unii w dziedzinie, która stała się przedmiotem środków harmonizujących,
 - istnieje potrzeba wspólnego zwalczania danego przestępstwa, m.in. ze względu na stopień powszechności i częstotliwości popełniania go w państwach członkowskich, co oznacza, że zastosowanie rozwiązań wspólnych dla całej Unii ma w praktyce dodatkową wartość, oraz
 - zgodnie z art. 49 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej proponowane kary nie mogą być nieproporcjonalnie surowe w stosunku do przestępstwa;
 4. uznaje wagę innych ogólnych zasad prawa karnego, takich jak:
 - zasada winy (*nulla poena sine culpa*), zgodnie z którą kary przewidziane są tylko za czyny umyślne lub, w wyjątkowych przypadkach, za czyny popełnione wskutek poważnego zaniedbania,
 - zasada pewności prawa (*lex certa*): znamiona przestępstwa muszą być formułowane precyzyjnie, tak by dana osoba była w stanie przewidzieć, za jakie zachowania może jej grozić odpowiedzialność karna,
 - zasada zakazu retroaktywności i zasada *lex mitior*: stosowanie wyjątków od zakazu retroaktywności dozwolone jest tylko w sytuacji, gdy jest to korzystne dla sprawy,
 - zakaz podwójnego karania (*ne bis in idem*), zgodnie z którym w państwach członkowskich zabrania się ponownego karania lub prowadzenia postępowania karnego w związku z przestępstwem, za które dana osoba została już zgodnie z prawem skazana lub z zarzutu którego została już zgodnie z prawem uniewinniona prawomocnym wyrokiem w innym państwie członkowskim,
 - zasada domniemania niewinności, zgodnie z którą każda osoba, której zarzuca się popełnienie przestępstwa, uchodzi za niewinną do czasu udowodnienia jej winy na drodze sądowej;

Wtorek, 22 maja 2012 r.

5. wyraża zadowolenie z powodu uznania przez Komisję w niedawnym komunikacie w sprawie polityki UE w zakresie prawa karnego, że w dziedzinie prawodawstwa karnego każdorazowo pierwszym krokiem powinno być sprawdzenie, czy należy w ogóle przyjmować przepisy prawa karnego materialnego;
6. zachęca Komisję do zaproponowania środków ułatwiających bardziej spójne i konsekwentne egzekwowanie na szczeblu krajowym istniejących przepisów prawa karnego materialnego UE bez uszczerbku dla zasad konieczności i pomocniczości;
7. podkreśla, że środki harmonizujące należy zaproponować przede wszystkim w celu wsparcia stosowania zasady wzajemnego uznawania w praktyce, nie zaś jedynie po to, aby rozszerzyć zakres objętego harmonizacją prawa karnego UE;
8. zachęca Komisję, aby w ocenach skutków nadal uwzględniała test konieczności i proporcjonalności, opierała się na najlepszych praktykach tych państw członkowskich, które zapewniają wysoki poziom ochrony praw procesowych, przewidziała analizę opartą na liście kontrolnej praw podstawowych, a także by wprowadziła test pokazujący, w jaki sposób jej propozycje uwzględniają wspomniane wcześniej ogólne zasady prawa karnego;
9. podkreśla konieczność stworzenia jednolitych minimalnych standardów ochrony na jak najwyższym poziomie w odniesieniu do podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym w celu wzmocnienia wzajemnego zaufania;
10. zachęca Komisję i państwa członkowskie do rozważenia również środków nieustawodawczych, które wzmacniają zaufanie w obrębie poszczególnych systemów prawnych w państwach członkowskich, zwiększają spójność i przyczyniają się do powstania wspólnej kultury prawnej UE w zakresie przeciwdziałania przestępczości;
11. podkreśla konieczność przyjęcia bardziej jednolitego podejścia UE do kwestii prawa karnego, które spełniałoby najwyższe standardy jakości, oraz potępia dotychczasowe fragmentaryczne podejście do tej dziedziny;
12. wyraża zadowolenie z powodu istnienia w ramach Komisji międzyresortowej grupy koordynacyjnej ds. prawa karnego i zwraca się do Komisji o przekazanie Parlamentowi bardziej konkretnych informacji na temat mandatu i sposobów działania tej grupy;
13. wzywa do wyznaczenia konkretnego organu koordynującego w ramach Komisji odpowiedzialnego za wszystkie wnioski zawierające przepisy karne, aby zapewnić jednolite podejście w tych kwestiach;
14. z zadowoleniem przyjmuje istnienie w obrębie Rady grupy roboczej ds. prawa karnego materialnego i zwraca się do Rady o przekazanie Parlamentowi konkretnych informacji na temat tego, w jaki sposób grupa ta współdziała z innymi grupami roboczymi działającymi w obrębie Rady zajmującymi się przepisami karnymi w innych obszarach polityki niż wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne;
15. wzywa do zawarcia porozumienia międzyinstytucjonalnego regulującego zasady i metody pracy mające zastosowanie do przygotowywania wniosków zawierających przyszłe przepisy prawa karnego materialnego UE oraz zwraca się do Komisji i Rady o utworzenie międzyinstytucjonalnej grupy roboczej, w ramach której obie te instytucje i Parlament mogłyby wypracować takie porozumienie i omawiać ogólne kwestie, zasięgając w odpowiednich przypadkach opinii ekspertów, w celu zapewnienia spójności unijnego prawa karnego;
16. uważa, że międzyinstytucjonalna grupa robocza powinna pomóc w określeniu właściwego zakresu i zastosowania sankcji karnych na szczeblu UE, a także w zbadaniu istniejących przepisów w celu ograniczenia fragmentaryzacji i sporów kompetencyjnych charakteryzujących obecne podejście;
17. postanawia zbadać sposoby możliwie najlepszego zapewnienia w Parlamencie jednolitego podejścia do ustawodawstwa Unii dotyczącego prawa karnego materialnego i zwraca w związku z tym uwagę na obecny brak komisji koordynacyjnej, a także na istotną rolę, jaką mogłyby ewentualnie odegrać Wydział Prawny Parlamentu Europejskiego;
18. podkreśla znaczenie powołania służb informacyjnych Parlamentu, które mogłyby wspierać poszczególnych posłów w ich codziennej pracy i w ten sposób dbać o jakość pracy Parlamentu jako współustawodawcy;

Wtorek, 22 maja 2012 r.

19. wskazuje, że jednolite podejście wymaga od Parlamentu tego, aby przed uchwaleniem jakiegokolwiek wniosku ustawodawczego zawierającego przepisy prawa karnego materialnego, dysponował analizą prawną tego wniosku, z której będzie wynikało, czy całkowicie spełnia on wszystkie wymogi wymienione w niniejszej rezolucji, czy też zawiera elementy wymagające poprawienia, a jeśli tak, to jakie;

20. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, parlamentom narodowym oraz Radzie Europy.

Strategia na rzecz wzmocnienia praw konsumentów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji

P7_TA(2012)0209

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie strategii na rzecz wzmocnienia praw szczególnie wrażliwych konsumentów (2011/2272 (INI))

(2013/C 264 E/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym ⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2011/83/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającą dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾,
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie programu ochrony konsumentów na lata 2014–2020 (COM(2011)0707) i towarzyszące mu dokumenty (SEC(2011)1320 i SEC(2011)1321),
- uwzględniając dyrektywę 2006/114/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów (rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów) ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych 2010–2020 ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22.

⁽²⁾ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

⁽³⁾ Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 21.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 364 z 9.12.2004, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0453.